

Jakelussa mainitut

Lausuntopyyntö Euroopan komission ehdotuksesta luopua vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta

Asian tausta

Euroopan komissio antoi 12. syyskuuta 2018 ehdotuksensa¹ vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta luopumiseksi. Direktiiviehdotuksessa ehdotetaan, että kahdesti vuodessa tapahtuvasta kellonajan siirrosta luovuttaisiin Euroopan unionissa vuonna 2019. Jos ehdotus hyväksytään, kellonaikaa ei enää siirrettäisi tunnilla eteenpäin maaliskuussa eikä tunnilla taaksepäin loka-kuussa. EU:n kesäaikaa on säännelty vuodesta 2001 lähtien direktiivillä 2000/84/EY, joka sisältää tällä hetkellä voimassa olevat säännökset. Nykyisessä järjestelmässä niin sanottua kesäaikaa noudatetaan seitsemän kuukautta ja talvi- eli normaaliaikaa viisi kuukautta vuodesta.

Aikavyöhykkeen valinta kuuluu jäsenvaltioiden kansalliseen toimivaltaan. Komission ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot päättäisivät itse siitä, minkä ajan (talvi-, kesä- tai jokin muu aika) ne ottaisivat pysyvästi käyttöön, kun kellonajan siirrosta luovutaan. Lopullinen päätös pysyvästä ajasta Suomen osalta tehdään osana direktiivin kansallista täytäntöönpanoa. Alustavan kannan määrittäminen pysyvästä ajasta on tarpeen, jotta asiasta voidaan käydä keskustelua muiden jäsenvaltioiden kanssa. Samalla mahdollistetaan se, että kellonajan siirrosta voidaan luopua yhtenäisesti koko Euroopan unionin alueella.

Esityksen vaikutukset

Komissio on laatinut ja teetättänyt eri ajanjaksoina useita selvityksiä EU:n kesäaikajärjestelyistä. Kellonajan siirto otettiin alun perin käyttöön pääasiassa energiansäästötavoitteita silmällä pitäen. Tämä tavoite on kuitenkin

¹ Ehdotus on saatavilla osoitteesta <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/FI/COM-2018-639-F1-FI-MAIN-PART-1.PDF>.

menettänyt merkitystään, sillä selvityksissä on nyttemmin todettu, että kellonajan siirrosta saatavat energiansäästöt ovat vähäiset.² Tutkimusten mukaan säästöjen suuruus kuitenkin vaihtelee maiden maantieteellisen sijainnin mukaan.

Ihmisten terveyttä koskevat tutkimustulokset ovat olleet kaksijakoisia: Kellonajan siirtelyn ansiosta ihmisten ulkoilmatoiminta on lisääntynyt, mutta toisaalta vaikutus ihmisen biorytmiin on ollut luultua merkittävämpi. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnössä LiVM 19/2017 vp³ kesäaikaan siirtymisen yhtenä vaikutuksena mainitaan se, että ihmisen sisäisen kellon tahdittama vuorokausirytmii ei pysty mukautumaan ongelmattomasti ja ilman viiveitä kellonajan siirtoon. Myös komission tilaamassa selvityksessä⁴ todetaan, että kellonajan siirto voi vaikuttaa joidenkin ihmisten luontaiseen vuorokausirytmiiin ja aiheuttaa lyhytkestoisia uniongelmiä. Euroopalaiset myös kokevat, että kellonajan siirrosta aiheutuu kielteisiä terveysvaikutuksia. Euroopan komissio järjesti kesällä 2018 kesäaikaa koskevan julkisen kuulemisen, johon saatiin 4,6 miljoonaa vastausta: yli kolme neljäsosaa vastaajista oli sitä mieltä, että kellonajan siirtäminen kaksi kertaa vuodessa on ”negatiivinen” tai ”erittäin negatiivinen” kokemus.⁵

Lisäksi on esitetty, että kesäaikaan siirtymisestä mahdollisesti seuraava univaje voi johtaa liikenneonnettomuuksien lisääntymiseen, vaikkakaan tätä koskevat tutkimustulokset eivät ole olleet yksiselitteisiä.

Maatalouteen kesäaikajärjestelyt eivät ole enää vaikuttaneet kovin merkittävästi, sillä uudenlaisen tekniikan käyttöönotolla on voitu ratkaista esimerkiksi eläinten ruokkimiseen ja oloihin liittyviä häiriötilanteita. Nykyään maatalouden toimijat suhtautuvatkin kesäaikajärjestelyihin varsin neutraalisti.⁶

Komission esityksen perusteella kokoavasti voidaan todeta, että ei ole esitetty tutkimustietoa, joka osoittaisi kiistattomasti sen, että kahdesti vuodessa tapahtuvan kellonajan siirron hyödyt olisivat suuremmat kuin siihen liittyvät haitat. Vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta luopumisesta kuitenkin todennäköisesti seuraisi siirtymäkustannuksia. Kellonajan siirrosta aiheutuvat kustannukset poistuisivat, mutta tietotekniset järjestelmät olisi ohjelmitava ja konfiguroitava uudelleen. Tämä koskisi erityisesti aikataulu- ja kalenteriohjelmistoja sekä aikaperusteisia ohjelmistoja. Samoin liikenteen aikatauluja olisi mukautettava.

² Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kesäaika sääntönsästä annetun direktiivin (EY) N:o 84/2000 5 artiklan mukaisesti, COM(2007)739 final, s. 5–6. Saatavilla osoitteesta <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0739&from=EN>.

³ Saatavilla osoitteesta https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Sivut/LiVM_19+2017.aspx.

⁴ ICF International. The application of summertime in Europe: a report to the European Commission Directorate-General for Mobility and Transport (DG MOVE), syyskuu 2014, s. 24–25. Saatavilla osoitteesta <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/facts-fundings/studies/doc/2014-09-19-the-application-of-summertime-in-europe.pdf>.

⁵ Katso Euroopan komission lehdistötiedote (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5302_fi.htm) ja julkisen kuulemisen loppuraportti (https://g8fip1kplyr33r3krz5b97d1-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2018/09/discontinuing-seasonal-changes-time-swd-406_en.pdf).

⁶ ICF International. The application of summertime in Europe: a report to the European Commission Directorate-General for Mobility and Transport (DG MOVE), syyskuu 2014, s. 9–10. Saatavilla osoitteesta <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/facts-fundings/studies/doc/2014-09-19-the-application-of-summertime-in-europe.pdf>.

Lausuntopyyntö

Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa kuulla kansalaisten lisäksi yhteiskunnan ja talouden eri toimijoiden näkemyksiä vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta luopumisesta ja erityisesti siitä, mikä aika otettaisiin pysyvästi käyttöön Suomessa, jos komission ehdotus hyväksytään.

Direktiiviehdotusta tullaan käsittelemään valtioneuvostossa ja eduskunnassa. Käsittelyssä muodostetaan Suomen virallinen kanta komission ehdotukseen. Lausuntokierroksella saatuja vastauksia hyödynnetään Suomen kannan valmistelussa. Jos direktiivi hyväksytään EU:ssa, lopullisesti pysyvästä ajasta päätettäisiin asiaa koskevan lain hyväksymisen yhteydessä eduskunnassa. Direktiivin saattaminen kansallisesti voimaan edellyttää kuitenkin sitä, että Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät sen yhteispäätöksin.

Komission direktiiviehdotuksen käsittelyä varten pyydämme näkemyksiänne erityisesti seuraavista asioista:

- Mitä vaikutuksia toiminnallenne tai toimialallenne olisi siitä, että kahdesti vuodessa tapahtuvasta kellonajan siirrosta luovuttaisiin?
- Mikä aika (talvi-, kesä- tai jokin muu aika) mielestänne Suomessa pitäisi ottaa pysyvästi käyttöön ja miksi? Jos pysyväksi ajaksi valikoituu talvi-aika, millaisia vaikutuksia sillä olisi toimialallanne? Jos pysyväksi ajaksi valikoituu kesäaika, millaisia vaikutuksia sillä olisi toimialallanne?
- Onko muiden EU-jäsenmaiden pysyvän ajan valinnalla merkitystä toiminnallenne tai toimialallenne?
- Mitä muuta mielestänne pitäisi ottaa huomioon, kun pysyvästä ajasta päätetään?

Toivomme lausuntoanne **7.11.2018** mennessä. Lausuntokierros on avoin ja lausunnon voivat toimittaa myös toimijat, joita ei ole mainittu jakelulistalla. Vastaukset pyydetään toimittamaan osoitteisiin kirjaamo@lvm.fi ja oskari.stenius@lvm.fi.

Huomaattehan, että jos olette jo toimittanut valtioneuvoston U-kirjelmää koskevan kannanoton jaostokierroksella eikä teillä ole lisäyksiä käsillä olevan lausuntopyynnön johdosta, kannanottoa ei ole tarpeen lähettää uudelleen. Jo toimitetut kirjalliset lausumat otetaan huomioon asian valmistelussa.

Laura Vilkkonen
osastopäällikkö

Elina Thorström
yksikön johtaja, hallitusneuvos

Jakelu

Maa- ja metsätalousministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Aalto-yliopisto

Helsingin yliopiston lääketieteellinen tiedekunta

Itä-Suomen yliopiston terveystieteiden tiedekunta

Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta

Oulun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta

Tampereen yliopiston lääketieteen ja biotieteiden tiedekunta

Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta

Finavia Oyj

Finnair Oyj

Finrail Oy

Fenniarail Oy

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä

VR-Yhtymä Oy

Akava

Autoliitto

Business Finland

Elinkeinoelämän keskusliitto

ELY-keskukset

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo

Häme

Kaakkois-Suomi

Kainuu

Keski-Suomi

Lappi

Pirkanmaa
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Satakunta
Uusimaa
Varsinais-Suomi

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Energiavirasto

Energiateollisuus ry

Finanssiala ry

Keskuskauppakamari

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kirkon työmarkkinajärjestö KiT

Kuluttajaliitto

Kunnallinen työmarkkinalaitos KT

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

Liikenneturva

Liikennevirasto

Linja-autoliitto ry

Luonto-Liitto

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto

Marttaliitto

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Opetushallitus

Paikallisliikenneliitto ry

Pyöräliitto ry

Päivittäistavarakauppa ry

Pörssisäätiö

Raidealan neuvottelukunta RAINE
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Suomalaisen Työn Liitto
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Golfliitto ry
Suomen Hiihtoliitto ry
Suomen Jääkiekkoliitto – Finlands Ishockeyförbund ry
Suomen Jääpalloliitto
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
Suomen Latu
Suomen liikenneliitto ry
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry
Suomen Palloliitto Ry
Suomen Ratsastajainliitto ry
Suomen riistakeskus
Suomen Satamaliitto
Suomen sosiaali ja terveys ry SOSTE
Suomen Taksiliitto ry
Suomen Urheiluliitto ry
Suomen ympäristökeskus
Suomen Yrittäjät
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tieteellisten seurain valtuuskunta
Tilastokeskus
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
Työterveyslaitos

UKK-instituutti

Valtion työmarkkinalaitos VTML

Visit Finland